

XI Przegląd Prac Magisterskich z Zakresu Historii Farmacji

9 grudnia 2016 roku w warszawskiej siedzibie Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego odbył się XI Przegląd Prac Magisterskich z Zakresu Historii Farmacji zorganizowany przez Sekcję Historyczną Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego oraz Sekcję Historii Chemii i Farmacji Instytutu Historii Nauki im. L. i A. Birkenmajerów Polskiej Akademii Nauk.

Uczestników i gości Przeglądu powitali prof. dr hab. Halina Lichočka, Kierownik Zakładu Historii Nauk Ścisłych, Przyrodniczych i Techniki IHN PAN, dr hab. Anna Trojanowska, prof. PAN, oraz dr n. farm. Jan Majewski, honorowy przewodniczący Sekcji Historii Farmacji PTFarm. Prof. Lichočka podkreśliła, że kolejny Przegląd jest dowodem na to, że tradycja prowadzenia badań z zakresu historii farmacji jest wciąż żywa na wydziałach farmaceutycznych, mimo że to prace kliniczne cieszą się większym zainteresowaniem studentów. Następnie głos zabrał dr Jerzy Szewczyński, Dyrektor Biura Głównego PTFarm, który w imieniu Prezesa PTFarm prof. Janusza Pluty przywitał zebranych, a następnie skierował do autorów nadesłanych prac dyplomowych słowa uznania za podjęcie trudnej, bo interdyscyplinarnej problematyki historyczno-farmaceutycznej.

Po wystąpieniach przedstawicieli IHN PAN i PTFarm rozpoczęła się prezentacja czterech prac magisterskich zgłoszonych do tegorocznego Przeglądu, który poprowadziła dr hab. A. Trojanowska, prof. PAN.

Jako pierwsza wystąpiła Rima Vaznelyte z Litewskiego Uniwersytetu Nauk o Zdrowiu w Kownie. Vaznelyte pod kierunkiem dra n. farm. Taurasa A. Mekasa przygotowała pracę *Analiza etnofarmaceutyczna substancji leczniczych stosowanych w okolicach Puńska i Sejna. Na podstawie wywiadów z dziesięcioma respondentami w wieku od 62 do 95 lat prowadzonych między 2012 a 2014 rokiem* referentka omówiła aktualny stan medycyny ludowej na pograniczu polsko-litewskim, a także wymieniła dziesięć spośród 148 zidentyfikowanych przez nią środków leczniczych stosowanych przez lokalnych uzdrowicieli.

Kolejna referentka Ramona Musielak napisała pod kierunkiem dr hab. Walentyny Korpalskiej, kierownika Zakładu Historii Medycyny i Pielęgniarstwa CM UMK w Bydgoszczy, pracę magisterską poświęconą psychofarmakologii. W wystąpieniu *Historia litu jako środka normotymicznego stosowanego w chorobie afektywnej dwubiegunowej* Musielak przedstawiła dzieje leczenia zaburzeń psychicznych od starożytności po wiek XX, a następnie scharakteryzowała dwie konkurencyjne od 1938 roku terapie: terapię litem i terapię elektrowstrząsową.

Trzecią prelegentką była Beata Bartoszevska z Uniwersytetu Medycznego w Lublinie. Pod kierunkiem dra n. farm. Andrzeja Wróbla przygotowała ona pracę *Aptekarskie dzieje rodziny Bartoszewskich*, w której na podstawie bogatej dokumentacji archiwalnej (w tym ikonograficznej) omówiła historię trzech pokoleń aptekarzy pochodzących z rodziny jej męża.

Po krótkiej przerwie wystąpiła natomiast ostatnia uczestniczka imprezy. Marta Zdrojewska-Nowak wygłosiła referat poświęcony Reklamie produktów leczniczych oraz wyrobów medycznych dostępnych w aptekach i drogeriach toruńskich na przykładzie ogłoszeń prasowych z „*Gazety Toruńskiej*” (1867-1921). Prezentowana praca została napisana w Katedrze i Zakładzie Historii Nauk Medycznych UM w Poznaniu pod kierunkiem dr Katarzyny Pękackiej-Falkowskiej i stanowiła analizę ilościowo-jakościową niemal ośmiu tysięcy anonsów z ww. czasopisma.

Następnie prof. Trojanowska otworzyła dyskusję. Wszystkie pytania dotyczyła wystąpienia M. Zdrojewskej-Nowak, którą między innymi pytano o różnice między aptekami, drogeriami i składami aptecznymi na przełomie XIX i XX wieku, a także o trudności związane z opracowaniem bazy danych ogłoszeń prasowych, które poddawała analizie. W debacie głos zabrali goście z Warszawy, Łodzi i Kowna. Następnie dr T. Mekas przedstawił stan historii farmacji na litewskich uniwersytetach medycznych.

Na zakończenie spotkania organizatorzy Przeglądu podkreślili, że wszystkie zaprezentowane prace dyplomowe cechował wysoki poziom naukowy, odkrywcość założeń i waga wyników. Co więcej, prof. Lichočka zaznaczyła, że nadesłane rozprawy są „bardzo ciekawe, zróżnicowane problemowo, ambitne, oryginalne i – nie waham się tego powiedzieć – pionierskie”. W rezultacie aż trzy z nich – prace Vaznelyte, Musielskiej i Zdrojewskej-Nowak – uznano za wyróżniające, rekomendując je do publikacji w wersji skróconej w wydawanym przez IHN PAN czasopiśmie „*Analecta. Studia i Materiały z Dziejów Nauki*”, którego redaktorem naczelnym jest prof. dr hab. H. Lichočka. Uczestnicy imprezy otrzymali okolicznościowe dyplomy oraz cenne nagrody książkowe, po czym udali się na wspólny obiad.

K.P.-F.